

În patria muzicii blues și soul cu Ivan Goldberger

Fotoreportaj de Ivan Goldberger

De sărbători, după Rosh Hashana am ieșit cu compania British Airways spre New Orleans într-un tur dedicat istoriei muzicii blues și "soul" și a începuturilor muzicii rock and roll, precum și istoriei negrilor americani - de la sclavie la drepturi civile.

Am trecut prin trei state - Louisiana, Mississippi (delta fluviului) și Tennessee, o seară am petrecut în Arkansas pe malul Missisipiului, iar apoi la Chicago.

Ivan la Natchez

La **New Orleans** am petrecut câteva zile, între altele, în piața Jackson, unde e primăria - Cabildo - muzeul și catedrala catolică Saint Louis, în cluburi de muzică pe Bourbon Street, am admirat casele în stil spaniol și un pic francez din Cartierul francez, am mâncat beignets (niște gogoși tradiționale) la Café du monde, cu cafea de cicoare, jambalaya și gumbo - mâncărurile tradiționale ale cajunilor și "creolilor", și o pereche de ghizi locali, Harris, urmași ai Colored Free People, ne-au dus prin Parcul Louis Armstrong amenajat în jurul fostei piețe Congo unde pe vremuri sclavii africani petreceau duminica în dansuri și cântece. Louis Armstrong e și numele aeroportului internațional New Orleans. Ni s-a povestit despre începuturile jazzului și ale muzicii blues, etc. Într-o dimineață ne am plimbat prin cartierul de vile Garden, altă dată am făcut o croazieră cu o barcă mare cu motor, pe mlaștinile de lângă New Orleans, ca să vedem aligatorii cum fac siesta pe maluri sau înoată în jurul nostru, mai am văzut și câțiva ratoni (racoons) și tot felul de specii de copaci și păsărele. De departe am văzut și Downtown New Orleans cu Super Dome, marele stadion unde s-au refugiat zeci

de mii de locuitori în timpul inundațiilor provocate de uraganul Katrina, precum și sinagoga ortodoxă Beth Israel și Muzeul celui de al II-lea Război Mondial. Am vizitat plantația Whitney unde s-au păstrat câteva barăci ale sclavilor și se află un fel de muzeu al sclaviei.

Templul Bnai Israel din Natchez

De la New Orleans am plecat în orașelul **Natchez** unde am fost și oaspeți la templul reformat evreiesc Bnay Israel, bine întreținut, care, din păcate, e cam pustiu, fiindcă au mai rămas doar 8 evrei în localitate, nu din cauza unui pogrom sau măcel, ci din motive economice. Evreii au plecat odată cu decăderea economică a localității. Pe vremuri Natchez a fost un centru al comerțului cu bumbac, am văzut și un loc care a servit pe vremuri drept târg de sclavi negri. Am luat-o pe Calea Bluesului spre **Clarksdale**, Mississippi, unde am stat două nopți, oraș unde în secolul al XIX-lea au venit multe neamuri, inclusiv evrei. La Clarksdale am vizitat în apropiere Crossroads, unde legenda spune că Robert Johnson, virtuoz al ghitarei, și cel care e considerat autorul primului rock and roll, a făcut pact cu diavolul. Am fost la Greenwood unde se află unul din mormintele sale presupuse. La Clarksdale am văzut Hotelul Riverside unde trăgeau multe din celebritățile bluesului, jazzului și rockului, apoi la Indianola, Mississippi unde e mormântul și muzeul lui B B King, unul din cei mai mari interpreți de blues care a vizitat de două ori și Israelul.

Muzeul BB King, Indianola, MS

Mai apoi am fost și la **Glendora**, locul de naștere al Sonny Boy Williamson, tot un mare cântăreț de blues, și unde se află un muzeu în memoria băiatului Emmet Till, care a fost linșat în anii 1950, pentru că a îndrăznit să intre într-o băcănie din zonă și să vorbească cu o băcăneasă albă. Noi am purces și la un club de blues și la un festival de blues la Clarksdale și apoi la un alt estival de blues, foarte popular, cu multe tarabe de mâncare, la Helena, Arkansas. Eroii serii a fost o cântăreață grăsulie din Detroit precum și taraba de gyros a unui grec american.

Festival de blues la Helena, Arkansas

Am trecut și prin **Vicksburg**, unde am luat masa, cu lucruri nu așa de casher, barbecue etc, coaste și costițe, dar *pikuah nefesh* (« de veghe asupra sufletului », un principiu din legea iudaică, după care conservarea vieții umane are prioritate asupra oricărei legi religioase), fiindcă altfel am fi murit de foame. La Vicksburg a avut loc o importantă bătălie din Războiul civil american.

Am ajuns și la **Memphis**, Tennessee, oraș mare, care s-a mai depopulat din cauza decăderii comerțului cu bumbac. Pe trotuare nu se vede țiipenie de om, din pricina criminalității. Numai seara, strada cluburilor Beale Street devine mai vie, și ne-am dus și noi la cluburi de blues și rock and roll, tinerii locali nu prea le frecventează fiindcă ei țin de modă hip-hop, iar blues pentru ei e muzica bunicilor, cam ca Ghivatronul pentru israelieni sau romanțele lui Ioana Radu pentru români.

Ivan la Tennessee

Dacă tot am fost la Memphis, am vizitat motelul Lorraine, unde a fost omorât cu gloanțe de la distanță dr. Martin Luther King în aprilie 1968. Clădirea a devenit în anii 1990 muzeul luptei pentru drepturi civile ale afro-americanilor, care e de fapt și un muzeu al istoriei negrilor americani, în general.

Am făcut și un pelerinaj (după tradiția hasidimilor la mormintele rabinilor tzadikim) la moșia Graceland, cu vila și mormântul lui Elvis Presley. Se pot admira acolo o mulțime de camere și obiecte personale, inclusiv avioane și automobile, vin o mulțime de copii și se cațără pe ele.

Excursia nu putea să omită **Lynchburg**, localitate de albi nostalgici ai Sudului de pe vremuri, unde se află distileria de whiskey Jack Daniels. Un ghid mustăcios cu pălărie de cowboy, de origine italiană, pe nume Angelo Lucchesi ne-a explicat procesul de fabricație. În sfârșit am mai trecut și prin Shilo, alt câmp de bătălie din Războiul civil, și unde am fost primiți cu căldură de o familie de afro-americieni care întrețin în apropiere o cantină pentru săraci, deja de trei generații și au intrat în Hall of Fame al regiunii. Mâncărurile lor au fost foarte delicioase, așa că săracii care vin acolo sunt de-a dreptul de invidiat.

Restaurantul pentru săraci, Lynchburg

Am mai vizitat și un mic muzeu aflat într-o casă a unui american de origine germană care la mijlocul secolului al XIX-lea a adăpostit în pivniță sclavi negri fugiți din sud în drumul lor spre libertate în nord. Muzeul are numeroase exponate interesante, inclusiv caricaturi de negri din presa albilor de pe vremuri.

La Memphis am avut ocazia să vizităm două renumite studiouri de discuri - studioul Sun, al lui Sam Philipps, unde, între altele s-a lansat tânărul Elvis, și studioul Stax, azi muzeu, unde s-a lansat așa numită muzică soul, cu Isaac Hayes și alții, și unde a existat un rar loc de colaborare între albi și negri în mijlocul segregăției rasiale.

Studio Stax, Memphis, centrul muzicii soul

La **Nashville**, oraș cu majoritate albă, capitala statului Tennessee, am participat la un spectacol al formației de rock Dubbies Brothers care a sărbătorit 50 ani de existență, și, în apropiere, la o mare sală de spectacole la un show de radio cu muzică country difuzat în fiecare săptămână de vreo 70 ani. Lumea era foarte

entuziasmată ca la "cântările în public" de la noi, multă nostalgie și patriotism. Și la Nashville am fost seara la cluburi de blues. Orașul era socotit în secolul al XIX-lea Atena Americii, între altele și pentru Partenonul din parcul central al orașului.

Octombrie în America.

Schelete la recepția hotelului

Broadway Street, Nashville

De la Nashville am luat avionul spre **Chicago**. Ei, acolo temperaturile erau cu mult mai joase. Dacă în sud era la amiază 25-28 grade, la Chicago s-a făcut +12, iar noaptea +1 grad. Așa e acolo în noiembrie. De aceea croaziera pe Lacul Michigan și pe râul Chicago a fost mai dificilă, din cauza vânturilor reci. Dar la urmă un bucătar bosniac ne-a servit pe vapor plăcinte burek foarte gustoase. Chicago mi-a plăcut foarte mult, are multe bijuterii de arhitectură - interioară, și

exterioară - pe lângă zgârie-nori și multe parcuri și instituții culturale, mai ales Institute of Art, unde, din păcate, am vizitat numai magazinul de suveniruri și librăria, și fosta Bibliotecă Municipală, azi Palat al Culturii, care e împodobită cu atâta artă și marmură și metale prețioase, și citate din marii scriitori europeni și din sanscrită, persană și ebraică încât crezi că e o imitație a unui palat din Abu Dabi. La Chicago am vizitat și cartierul mai sărac Bronzeville, unde se află o Meccă a bluesului și a rockului (Rolling Stones etc) - studiourile Chess, înființate de frații evrei Chessky. Acolo sunt expuse ghitarele, contrabași și alte instrumente muzicale ale unor celebriități, și am asistat la un concert surpriză susținut de artiști renumiți ai bluesului din zilele noastre.

La Chicago ne-am fotografiat lângă Auditoriul Pritzker și Boabă de fasole - Cloud Gate al lui Anish Kapoor din Parcul Mileniului, inaugurat de primarul mitologic Richard Daley. În parcul Lincoln am dat și de o surprinzătoare statuie a lui Friedrich Schiller.

Asta zic și eu cultură.

Chagall. Chicago

La Cloud Gate de Anish Kapoor, Millenium Park, Chicago

La întoarcerea din Chicago am făcut o escală în două orașele drăgălașe din periferia Londrei, renumite și ele pentru începuturile blues-ului britanic și ale rockului - Richmond și Twickenham.

Am ajuns acasă cu o mare poftă de a mai lărgi cunoștințele despre subiectul excursiei, dar... m-am întors la lucru și m-am cam împotmolit.